

Omgevingsanalyse Eerstelijnszone regio Grimbergen

Oktober 2022

INHOUD

1	Inleiding	4
2	Bevolking en huishoudens.....	4
	Inleiding	4
	Bevolkingsdichtheid, Groene druk en Vergrijzing	5
	Herkomst en nationaliteit	6
	Huishoudtypes.....	8
	Alleenstaanden.....	8
	Huishoudens uit 2 personen met minderjarige kinderen	8
	Eenoudergezinnen.....	9
	Alleenwonenden 75+	10
3	Armoede en welzijn.....	11
	Sociaal Economische Status (SES)	11
	Betalingsproblemen	12
	Kansarmoede-index Kind & Gezin (2021)	13
	Verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering	13
	Sociaal wonen.....	15
	Onderbenutting van tandartsbezoeken als graadmeter voor kansarmoede.....	16
4	Voorschoolse voorzieningen en onderwijs	16
	Voorschoolse voorzieningen	16
	Gewoon Basis Onderwijs.....	17
	Secundair onderwijs	19
	Aanbod secundair onderwijs en pendelstromen leerlingen	19
	Risicokenmerken	19
	Vroegtijdige schoolverlaters.....	21
5	Gezondheid en zorg.....	22
	Gezondheidstoestand	22
	Personen met chronische ziekte, diabetes, handicap en BEL-score	22
	Personen met dementie.....	22
	Arbeidsongeschiktheid en invaliditeit (20-64 jarigen, exclusief pensioen).....	22
	Overgewicht (incl obesitas) bij peuters (2021)	23
	Overgewicht bij kinderen/jongeren (2-17 jarigen) (2021)	23
	Bevolkingsonderzoeken	24
	Verhouding vraag en aanbod (preventieve) gezondheidsvoorzieningen en mantelzorg	24
	Gezinszorg	24
	Aantal actieve huisartsen in ELZ regio Grimbergen	26

Indicatie aantal tandartsen in ELZ	27
Huisarts- en tandartsbezoeken	27
Zorgbudgetten Vlaamse Sociale Bescherming	27
Samenwerkingsinitiatieven	29

1 INLEIDING

Deze omgevingsanalyse kadert in de voorbereiding van beleidsplan 2023-2024 en bouwt verder op de omgevingsanalyse en het beleidsplan (2020-2021) die werd gemaakt in het opstartjaar van de zorgraad.

Hieronder worden de cijfers aangereikt die relevant zijn in het kader van de visie van de ELZ Regio Grimbergen. Voor de omgevingsanalyse werd vooral gebruik gemaakt van de gegevens van de gemeente- en stadsmonitor Vlaanderen en Provincie in cijfers voor 2021.

Reeds heel wat initiatieven linken zich aan de 5 gemeenten. De analyse werd geschreven vanuit het kader van de persoonsgerichte en geïntegreerde zorg, de PZON (Persoon met een ondersteuningsnood) wordt centraal gesteld en de zorgaanbieders organiseren zich rond de PZON en zijn netwerk. Een aantal indicatoren met betrekking tot de noden van de PZON worden vergeleken tussen de gemeenten en buurten. Onderstaand belichten we een aantal indicatoren die telkens het signaal van een mogelijk meer kwetsbare groep geven. Daar zal de nood van een meer geïntegreerde aanpak, die inzoomt op een duidelijke problematiek, de meerwaarde van de werking van de ELZ onderstrepen. We bundelen deze indicatoren volgens de DESTEP werkwijze in Eerstelijnszone regio Grimbergen.

Deze omgevingsanalyse dient als instrument voor de verdere bepaling van beleids- en actieplannen.

2 BEVOLKING EN HUISHOUDENS

Inleiding

De vijf gemeenten binnen het werkingsgebied ELZ regio Grimbergen verschillen demografisch zeer sterk, afhankelijk van hun ligging ten opzichte van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest: Wemmel en Grimbergen, die dicht aanleunen tegen Brussel, vertonen verschillende cijfers in vergelijking met de meer landelijke gemeenten Meise, Londerzeel en Kapelle-op-den-Bos.

Bevolkingsdichtheid, Groene druk en Vergrijzing

Op 1/01/2021 woonden er **103 690 inwoners** in het werkingsgebied van de Eerstelijnszone (ELZ).

De bevolking in de ELZ zou evolueren van 104.467 in 2022 tot 113.712 in 2035. Deze bevolkingsprognose van Statistiek Vlaanderen maakt een inschatting van de toekomstige bevolking in een gemeente op basis van trends in het verleden en de verwachte evolutie daarvan.

Eerstelijnszone regio Grimbergen heeft een hoge bevolkingsdichtheid van **771 inwoners/km²**. De gemeenten

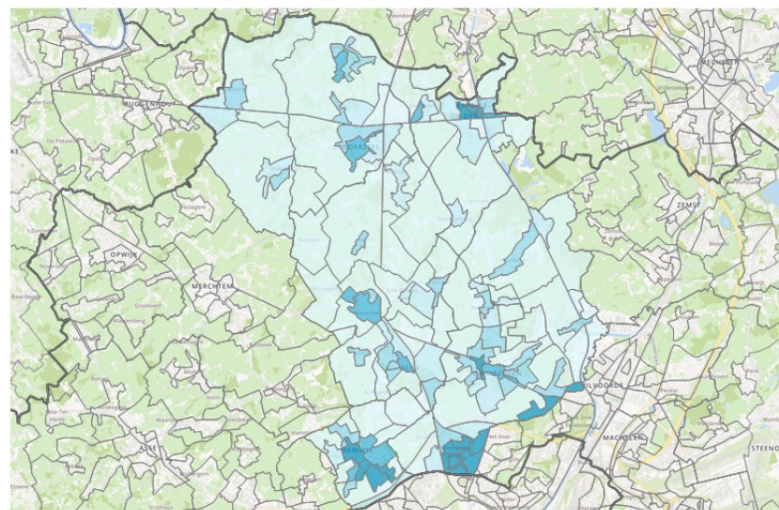
Wemmel (1940 inwoners/km²) en Grimbergen (991 inwoners/km²) met de wijken Strombeek-Bever en de Borgt die grenzen aan het Brussels Gewest hebben een opvallende hogere bevolkingsdichtheid dan de meer landelijke gemeenten zoals Kapelle-op-den-Bos, Meise en Londerzeel. Hoewel op wijkniveau de cijfers sterk variëren tov gemiddelde per gemeente. Zo heeft centrum Kapelle-op-den-Bos en Londerzeel, Wolvertem, Strombeek een hogere bevolkingsdichtheid.

Alle gemeenten kennen een bevolkingsgroei, maar waar de bevolkingsgroei vooral bij -18 jarigen het grootst is in Grimbergen (110%) en Wemmel (110%), is de toename van de 65+ vooral merkbaar in Meise (130%), Kapelle-op-den-Bos (124.3%) en Londerzeel (119.3%). Aanvullend heeft eerstelijnszone regio Grimbergen in alle gemeenten een groter aandeel jongeren dan het Vlaams Gewest.

Die vaststelling zien we ook in de **groene druk**, dat geeft de verhouding van de jongeren (0-19 jaar) tov de beroeps actieve bevolking tussen 20 en 64 jaar. Bij een hogere groene druk zijn er dus relatief meer jongeren in vergelijking met de bevolking van 20 tot 64 jaar.

De **familiale zorgindex** geeft de verhouding weer van de hoogbejaarden (80 jaar of ouder) op de 50 tot 59-jarigen, die potentieel mantelzorger zijn.

Kaart 1 | Bevolkingsdichtheid, inwoners per km² (2021)

Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

tabel 2: structuurcoëfficiënten

	groene druk	grijze druk	familiale zorgindex
Grimbergen	42,2	34,2	45,9
Kapelle-op-den-Bos	36,9	37,1	43,1
Londerzeel	37,6	35,7	40,6
Meise	38,5	36,4	43,1
Wemmel	44,4	34,6	50,2
Regio Grimbergen	40,5	35,2	44,7
Vlaams Gewest	37,2	35,7	43,7

Eenheid: ratio

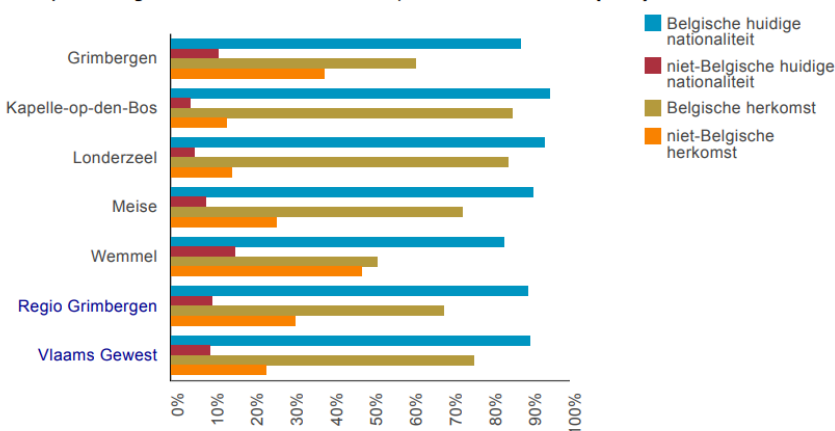
Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

Op niveau van de eerstelijnszone ligt de familiale zorgindex boven het Vlaams gemiddelde. Opmerkelijk zien we dat de familiale index het hoogst ligt in de gemeenten Wemmel en Grimbergen. Deze gemeenten hebben tegelijk een hoger aantal kinderen/jongeren en een grote populatie van hoogbejaarden. De **vergrijzing** zet zich nu vooral door in de gemeenten Kapelle-op-den-Bos, Meise en Londerzeel.

Herkomst en nationaliteit

In ELZ Regio Grimbergen hebben **10.679** inwoners een andere nationaliteit dan de Belgische. **32.414** inwoners hebben een niet-Belgische herkomst. In vergelijking met het Vlaams Gewest

Grafiek 3 | Bevolking naar nationaliteit en herkomst, % t.o.v. alle inwoners (2021)

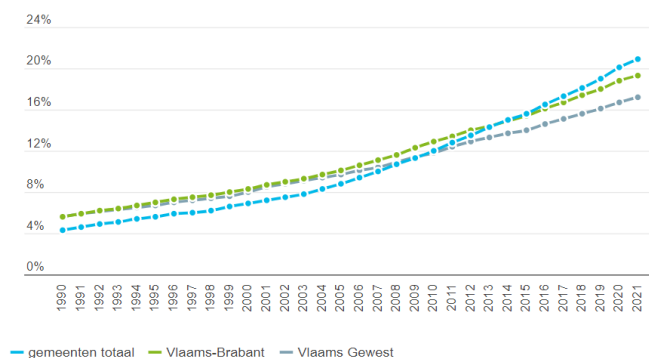
Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

is er in ELZ Regio Grimbergen een groter aandeel mensen met een andere dan de Belgische nationaliteit (respectievelijk 9,7% en 10,3%) en een groter aandeel mensen met een niet-Belgische herkomst

(respectievelijk 23,9% en 31,3%).

In de ELZ regio Grimbergen ging het aantal inwoners met een niet-Belgische geboortenationaliteit van **3.744** in 1990 naar **21.665** in 2021.

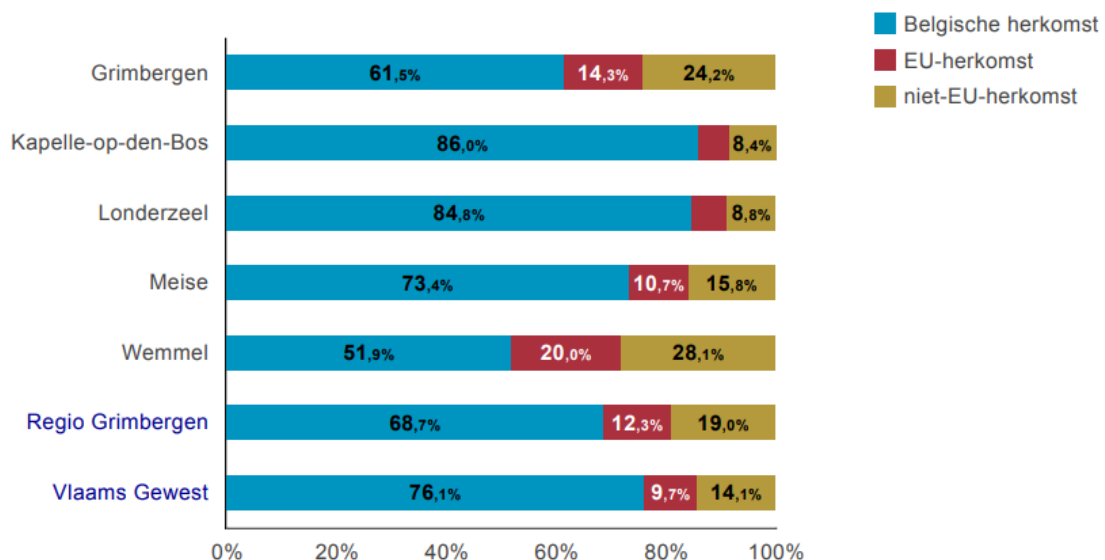
Grafiek 3 | Evolutie inwoners met een niet-Belgische geboortenationaliteit, % t.o.v. alle inwoners (1990-2021)

Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

Onderstaande grafiek toont de verdere verdeling van personen van niet-Belgische herkomst, naar EU-herkomst en niet-EU herkomst. Van de inwoners van de ELZ Regio Grimbergen heeft **12,3%** een (niet-Belgische) EU-herkomst, **19,0%** heeft een herkomst van buiten de EU. Het aandeel mensen met een vreemde herkomst vanuit de EU is groter in het werkingsgebied van de ELZ Regio Grimbergen dan in het Vlaams Gewest. Het aandeel mensen met een vreemde herkomst van buiten de EU is groter in het werkingsgebied van de ELZ Regio Grimbergen dan in het Vlaams Gewest.

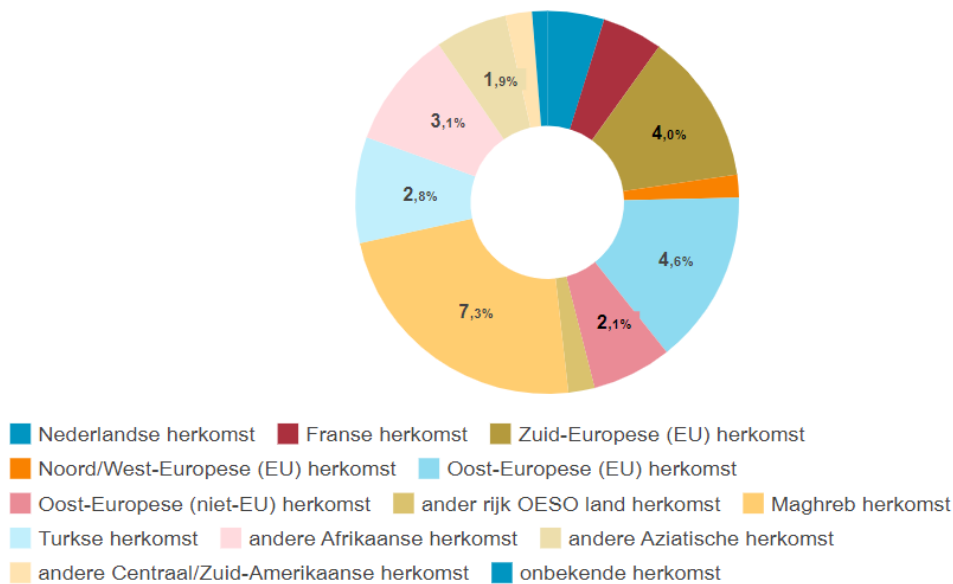
Grafiek 4 | Bevolking naar herkomst, % t.o.v. alle inwoners (2021)

Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

Als we verder inzoomen op de landen van herkomst, zien we dat inwoners met Maghreb herkomst (7,3 %) en Oost-Europese herkomst (4,6%) meest vertegenwoordigd zijn.

Grafiek 5 | Inwoners met niet-Belgische herkomst naar herkomstland, % t.o.v. alle inwoners (2021)

Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

Wemmel heeft de grootste groep inwoners met een andere herkomst op haar grondgebied. De gemeente Wemmel telt 8.186 inwoners met een vreemde herkomst. Dit betekent dat **48,1%** van de inwoners bij de geboorte niet de Belgische nationaliteit bezat of dat minstens één van de ouders bij de geboorte niet de Belgische nationaliteit bezat. Deze groep kan nog verder verfijnd worden: 20,0% van de bevolking heeft een EU-herkomst, 28,1% heeft een niet EU-herkomst. De buurt rond de Romeinse Steenweg telt significant meer mensen met een vreemde herkomst, maar liefst **73 %** van het totaal aantal inwoners in de wijk heeft een andere herkomst dan de Belgische. Ook de wijk Sint-Engelbertus (**56%**) heeft een diverse populatie.

In Strombeek-Bever (**66 %**) en de wijk de Borgh (b) (**65,3%**) wonen significant meer mensen met een niet-Belgische herkomst dan gemiddeld in Grimbergen (**38,1 %**).

In Meise woont **26%** inwoners met niet Belgische herkomst. Meise centrum (31%), Molenkouter-Nekker (35%) en Oppem (33%) hebben het meeste inwoners met een niet-Belgische herkomst. Niet verwonderlijk grenzen deze wijken ook aan Wemmel.

Huishoudtypes

Alleenstaanden

In ELZ Regio Grimbergen zijn er 12.743 huishoudens die uit 1 persoon bestaan. Dit is 29,9% van het totaal aantal huishoudens. Het aandeel alleenstaanden is lager in ELZ Regio Grimbergen dan in het Vlaams Gewest (32,3%).

Huishoudens uit 2 personen met minderjarige kinderen

11.825 huishoudens in ELZ Regio Grimbergen bestaan uit minstens 2 personen met minderjarige kind(eren). Dit is **27,7%** van het aantal huishoudens. Het aandeel is hoger dan in het Vlaams Gewest (24,5%).

Eenoudergezinnen

In 2021 waren er in ELZ Regio Grimbergen 2.122 eenoudergezinnen. Dit is **17,9%** van het aantal meerpersoonshuishoudens met minderjarige kinderen. In het Vlaams Gewest ligt dit aandeel met 17,1% lager. In Grimbergen (18,7 %) en Kapelle-op-den-Bos (18,5%) vinden we het meeste aantallen eenoudergezinnen.

Tabel 5 | Eénoudergezinnen, aantal en % t.o.v. alle gezinnen met minstens 1 minderjarig kind (2021)

	eenoudergezin met minstens 1 minderjarig kind [aantal]	eenoudergezin met min. 1 minderjarig (LIPRO) kind (t.o.v. huish. met min. 1 minderj. (LIPRO) kind) [%]
Grimbergen	855	18,7
Kapelle-op-den-Bos	188	18,5
Londerzeel	358	17,4
Meise	352	16,6
Wemmel	369	17,9
Regio Grimbergen	2.122	17,9
Vlaams Gewest	119.314	17,1

Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

In Strombeek-Bever (23,1 %) en centrum Grimbergen (23,2%) wonen het grootste aantal eenoudergezinnen. In Humbeek (10,1%) en gebied langs het kanaal (11,3 %) wonen het laagste aantal eenoudergezinnen in Grimbergen (**18,7%**).

De gemeente Kapelle-op-den-Bos telt 188 éénoudergezinnen met minstens 1 minderjarig kind. **18,5%** van de meerpersoonshuishoudens met minstens 1 minderjarig kind is een éénoudergezin. Oxdonk (**33,3%**) en centrum Kapelle-op-den-Bos (**20,8%**) hebben meer eenoudergezinnen dan gemiddeld in Kapelle-op-den-Bos.

De gemeente Wemmel telt 369 éénoudergezinnen met minstens 1 minderjarig kind. **17,9%** van de meerpersoonshuishoudens met minstens 1 minderjarig kind is een éénoudergezin. De wijk Sint-Engelbertus heeft significant meer eenoudergezinnen dan het gemiddelde. 21 procent is een eenoudergezin tov het aantal meerpersoonshuishoudens met minsten 1 minderjarig kind.

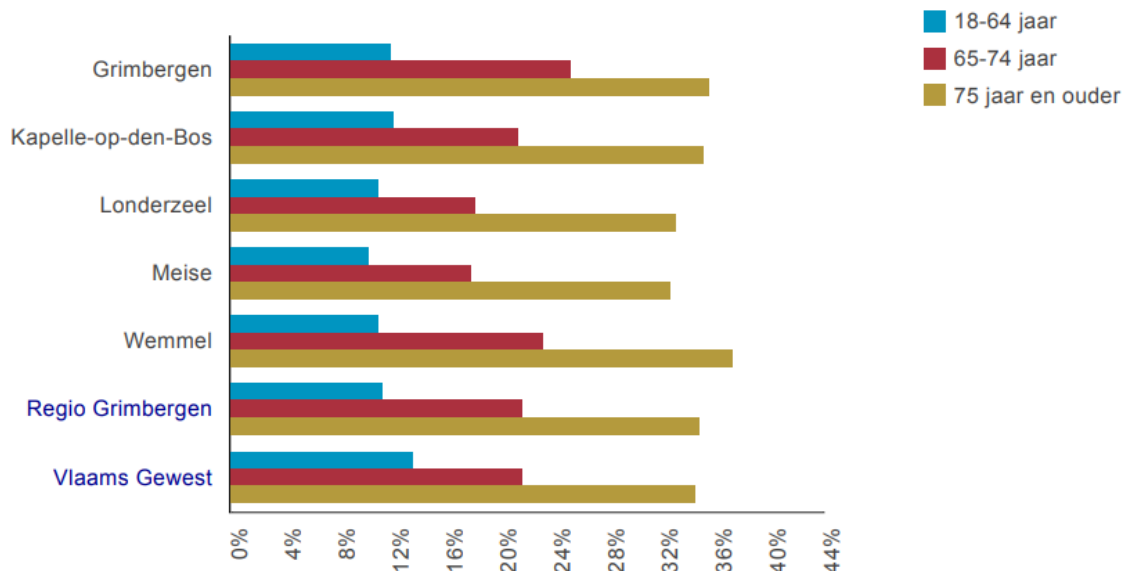
De gemeente Londerzeel telt 358 éénoudergezinnen met minstens 1 minderjarig kind. **17,4%** van de meerpersoonshuishoudens met minstens 1 minderjarig kind is een éénoudergezin. Londerzeel Zuid telt het meeste aantal eenoudergezinnen (20%).

De gemeente Meise telt 352 éénoudergezinnen met minstens 1 minderjarig kind. **16,6%** van de meerpersoonshuishoudens met minstens 1 minderjarig kind is een éénoudergezin. In Wolvertem wonen significant meer eenoudergezinnen (24,3%). Rossem springt ook in het oog met 19 % eenoudergezinnen.

Alleenwonenden 75+

Als we kijken naar aantal alleenwonenden per leeftijdscategorie tov het totaal aantal inwoners binnen de leeftijdscategorie, zien we dat binnen de ELZ de groep 75 plussers vaker dan het Vlaams gemiddelde alleen thuiswonend zijn. Er zijn **3.551** alleenwonenden in de leeftijdscategorie van 75 jaar of ouder. Dit betekent dat ten opzichte van alle 75-plussers **34,8%** alleen woont. Het aandeel voor het Vlaams Gewest bedraagt 34,5%.

Grafiek 6 | Alleenwonenden per leeftijdsgroep, % t.o.v. leeftijdsgroep (2021)

Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

In Wemmel wonen 635 75-plussers alleen, dit is **37 %** van totaal aantal 75-plussers dit is hoger dan het gemiddelde op niveau van de ELZ en Vlaams-Brabant (33,6%). De wijk Sint-Engelbertus wonen heel wat oudere mensen alleen, maar liefst 47,7%. Dit kan verklaard worden door de aanwezigheid van een residentie met serviceflats voor ouderen in de wijk.

Grimbergen telt 1.334 inwoners boven 75 jaar die alleen thuis wonen. Dit is **35%** van het totaal aantal 75-plussers in de gemeente. In Grimbergen zien we dat het gebied langs de oostkant van het kanaal vanaf de Verbrande brug tot Humbeek (41%) en in Strombeek-Bever (45%) een hoger aantal 75-plussers die alleen wonen dan in de rest van de gemeente.

Kapelle-op-den-Bos telt 336 alleenwonenden in de leeftijdscategorie 75 en ouder. Dit is **35%** van het totaal aantal 75-plussers in de gemeente. Oxdonk (37%) en Ramsdonk (38%) zijn de buurten in Kapelle-op-den-Bos (35 %) waar het aantal alleenwonende 75-plussers het hoogste ligt tov het totaal aantal 75-plussers.

Meise heeft 616 alleenwonenden in de leeftijdscategorie 75 en ouder. Dit is **32%** van totaal aantal 75-plussers. Opvallend heeft Wolvertem (34%) en Molenkouter-Nekker (34%) in Meise een hoog aantal alleenwonende 75-plussers.

Londerzeel heeft 630 alleenwonenden in de leeftijdscategorie 75 en ouder. Dit is 33% van totaal aantal 75-plussers. Steenhuffel (36%) en Londerzeel-Zuid (36%) hebben meest aantal ouderen die nog thuis wonen.

Kortom: Eerstelijnszone Regio Grimbergen kent een diverse en meertalige populatie. In de zone is er een groot aantal jonge gezinnen en ligt het aantal eenoudergezinnen hoger dan het -Vlaamse Gewest. Tegelijk wonen heel wat 75-plussers alleen.

3 ARMOEDE EN WELZIJN

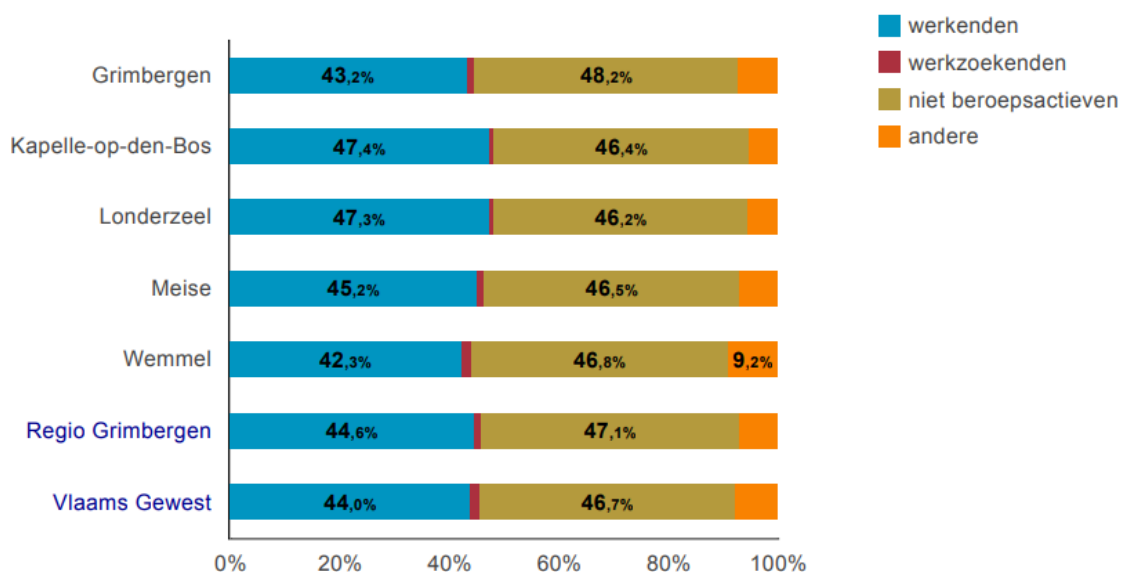
In dit hoofdstuk bekijken we een aantal indicatoren rond armoede en welzijn binnen ELZ regio Grimbergen.

Sociaal Economische Status (SES)

In onderstaande grafiek kijken we naar de sociaal economische positie van de inwoners in de ELZ.

De twee grootste groepen binnen de groep niet-beroepsactieven zijn de (brug)gepensioneerden en de kinderen die recht hebben op kinderbijslag. In ELZ Regio Grimbergen is 19,6% van de bevolking (brug)gepensioneerd. 25,0% van de bevolking is een rechtgevend kind voor kinderbijslag.

Grafiek 7 | Socio-economische positie, % t.o.v. alle inwoners (2019)

Bron: Datawarehouse arbeidsmarkt en sociale bescherming , KSZ | provincies.incijfers.be

Op 1/1/2020 waren er in het werkingsgebied van ELZ Regio Grimbergen 2.218 niet-werkende werkzoekenden. Dit is 3,6% van de bevolking op beroepsactieve leeftijd (18-64 jaar). Het aandeel NWWZ ligt in het werkingsgebied van ELZ Regio Grimbergen lager dan in het Vlaams Gewest (4,3%). Er waren op 1/1/2020 339 jonge NWWZ. Berekend t.o.v. de leeftijdsgroep 18-24 jaar is dit 4,2%. Het aandeel jonge NWWZ ligt daarmee in het werkingsgebied van ELZ Regio Grimbergen lager dan in het Vlaams Gewest.

Tabel 9 | Niet-werkende werkzoekenden, aantal en % t.o.v. leeftijdsgroep (2020)

	NWWZ [aantal]	NWWZ (t.o.v. inwoners 18-64 jaar) [%]	NWWZ 18-24 jaar [aantal]	NWWZ 18-24 jaar (t.o.v. inwoners 18-24 jaar) [%]
Grimbergen	902	4,0	136	4,4
Kapelle-op-den-Bos	147	2,6	27	3,9
Londerzeel	288	2,5	42	2,9
Meise	394	3,4	58	3,6
Wemmel	487	4,9	76	5,7
Regio Grimbergen	2.218	3,6	339	4,2
Vlaams Gewest	170.304	4,3	29.808	5,8

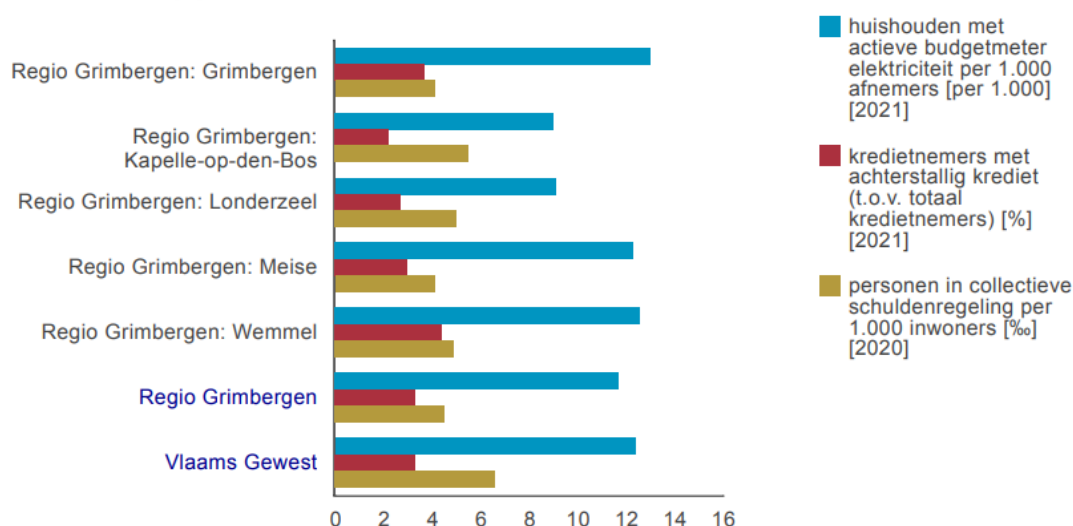
Bron: VDAB en Rijksregister | provincies.incijfers.be

De gemeente Wemmel telt 467 werkzoekenden. 4,7% van de inwoners op beroepsactieve leeftijd is werkzoekend. We spreken hier van de werkloosheidsdruk. De wijken Sint-Engelbertus (5,4 %) en Romeinse Steenweg (6,4 %) zijn het meeste mensen werkloos.

Betalingsproblemen

In het werkingsgebied van ELZ Regio Grimbergen hebben 11,7 per 1.000 huishoudens een actieve budgetmeter voor elektriciteit. Dit aandeel is lager dan gemiddeld genomen in het Vlaams Gewest. Hoewel in Grimbergen, Wemmel en Meise het aantal mensen met een actieve budgetmeter sterk aanleunt bij het Vlaams gemiddelde.

3,3% van de kredietnemers heeft minstens 1 achterstallig krediet. Dit aandeel is gelijk aan het gemiddelde in het Vlaams Gewest. Per 1.000 inwoners hebben 4,5 personen een collectieve schuldenregeling. Dit is lager dan gemiddeld in het Vlaams Gewest.

Grafiek 15 | Betalingsproblemen

In de ELZ wonen er in 2021 **735** mensen een (equivalent) leefloon volgens cijfers van de POD MI (2021), waarvan 302 mensen in Grimbergen wonen. 97 Grimbergenaren met een leefloon zijn jonger dan 25 jaar. In Wemmel wonen er 214 inwoners die een leefloon ontvangen, 91 jongeren onder de 25 jaar heeft een leefloon. Kapelle-op-den-Bos heeft 53 leefloners en 14

zijn jonger dan 25 jaar. In Meise wonen 46 mensen met een leefloon. Londerzeel telt 120 mensen een leefloon, 34 jongeren onder de 25 jaar ontvangen een leefloon.

Kansarmoede-index Kind & Gezin (2021)

De kansarmoede-index geeft het aandeel kinderen (0-3 jaar) in armoede weer tov het totaal aantal kinderen in die leeftijdscategorie en wordt bepaald door zes parameters waaronder maandinkomen, opleidingsniveau ouders, arbeidssituatie, huisvesting, gezondheid en stimulatie niveau van de kinderen. In 2021 zette zich een lichte daling door van de kansarmoede-index in alle gemeenten tov van voorbije jaar. Daarmee volgen we de algemene daling die zich in heel Vlaanderen doorzet. De kansarmoede-index is het hoogst in Wemmel (13,6 procent) dat boven het gemiddelde van Vlaams-Brabant (7,6 procent) komt. Grimbergen (7,1 procent) en Kapelle-op-den-Bos (5,8) volgen daarna. In Londerzeel (3,8) en Meise (2,2) is het aantal jonge kinderen dat in armoede geboren wordt het laagst. Deze cijfers kunnen een onderschatting zijn van het werkelijk aantal kinderen dat geboren wordt in een gezin in armoede aangezien er door Kind & Gezin in de Brusselse Rand minder huisbezoeken gedaan worden dan gemiddeld in Vlaanderen.

Ook de onderwijskansarmoede-index is in deze 2 gemeenten significant hoger (respectievelijk 0.89% en 0.98%) tov de meer landelijke gemeenten (0.33% in Londerzeel, 0.41% in Kapelle-op-den-Bos en 0.56% in Meise).

De demografische en armoedecijfers indiceren dat binnen de groep van jongeren en jongvolwassenen, potentieel kwetsbare subgroepen kunnen bestaan (vroeg schoolverlaters, hoge werkloosheidsgraad en laag opleidingsniveau bij 18- tot 24-jarigen) die de weg naar zorgaanbieders niet vinden en vice versa. Goed gecoördineerde laagdrempelige zorg zal belangrijk zijn.

Verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering

De verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering maakt de gezondheidszorg goedkoper voor personen met een laag inkomen. Het aantal rechthebbenden op deze tegemoetkoming kan daarom dienen om een inschatting te maken van de groep die met minder financiële middelen moet rondkomen.

	Verhoogde tegemoetkoming 20-64 jaar	Verhoogde tegemoetkoming	Vervangingsinkomen 65+
Gemeente Grimbergen	8,7	11,3	3,33
Gemeente Kapelle-op-den-Bos	6,0	9,7	2,48
Gemeente Londerzeel	6,0	10,0	2,56
Gemeente Meise	6,7	9,0	1,71
Gemeente Wemmel	9,7	11,9	4,27
Gewest Vlaams Gewest	11,3	15,4	4,05
Provincie Vlaams-Brabant	8,4	11,3	3,08

Eenheid: percentage

Bron: <http://www.ima-aim.be>

In Wemmel zijn er 1.923 verzekerden in de ziekteverzekering met een verhoogde tegemoetkoming. Dit betekent dat **11,9%** van de personen in de ziekteverzekering een verhoogde tegemoetkoming krijgt. 13% van de 0-24 jarigen is rechthebbende op een VT in de ziekteverzekering. Er zijn meer jongeren met een VT dan in het Vlaams-Brabant (11,5%).

In Grimbergen zien we gelijkaardige cijfers en zijn er 4.377 verzekerden in de ziekteverzekering met een verhoogde tegemoetkoming. Dit betekent dat **11,3%** van de personen in de ziekteverzekering een verhoogde tegemoetkoming krijgt. Ook hier zien we dat de jongeren met 13% de grootste groep met VT is. Wijken De Borgt (19%) en Treft (15%) hebben meest aantal mensen VT.

In Kapelle-op-den-Bos zijn er 941 verzekerden in de ziekteverzekering met een verhoogde tegemoetkoming. Dit betekent dat **10,0%** van de personen in de ziekteverzekering een verhoogde tegemoetkoming krijgt. Opmerkelijk wonen er in de wijk Oxdonk (16,3 %) significant meer mensen met een VT dan gemiddeld in Kapelle-op-den-Bos (10 %).

In Londerzeel zijn er 1.867 verzekerden in de ziekteverzekering met een verhoogde tegemoetkoming. Dit betekent dat **10 %** van de personen in de ziekteverzekering een verhoogde tegemoetkoming krijgt. Malderen (10,6%) en Londerzeel-Zuid (11,4%) hebben meer mensen met een VT.

In Meise zijn er 1.743 verzekerden in de ziekteverzekering met een verhoogde tegemoetkoming. Dit betekent dat **9,0%** van de personen in de ziekteverzekering een verhoogde tegemoetkoming krijgt. Oppem (24,6%) en Wolvertem (14%) tellen beduidend meer mensen met een VT in de ziekteverzekering.

Sociaal wonen

In het werkingsgebied van ELZ Regio Grimbergen zijn er 1.182 sociale huurwoningen. Per 100 huishoudens zijn er dus 2,8 sociale huurwoningen. Het aandeel sociale huurwoningen is lager dan gemiddeld in het Vlaams Gewest. Er zijn **1.110** huishoudens (2,6%) die op een wachtlijst staan voor een sociale huurwoning.

Tabel 10 | Sociale huurwoningen en kandidaat sociale huurders, aantal en % t.o.v. particuliere huishoudens (2021)

	sociale huurwoningen (SHM + SVK) [aantal]	sociale huurwoningen per 100 particuliere huishoudens [per 100]	kandidaat- huurders per domiciliEGemeente [aantal]	kandidaat- huurders (t.o.v. particuliere huishoudens) [%]
Grimbergen	431	2,7	403	2,5
Kapelle-op-den-Bos	212	5,2	148	3,6
Londerzeel	208	2,6	233	2,9
Meise	271	3,4	164	2,0
Wemmel	60	0,9	162	2,4
Regio Grimbergen	1.182	2,8	1.110	2,6
Vlaams Gewest	171.629	6,0	164.378	5,7

Bron: Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen | provincies.incijfers.be

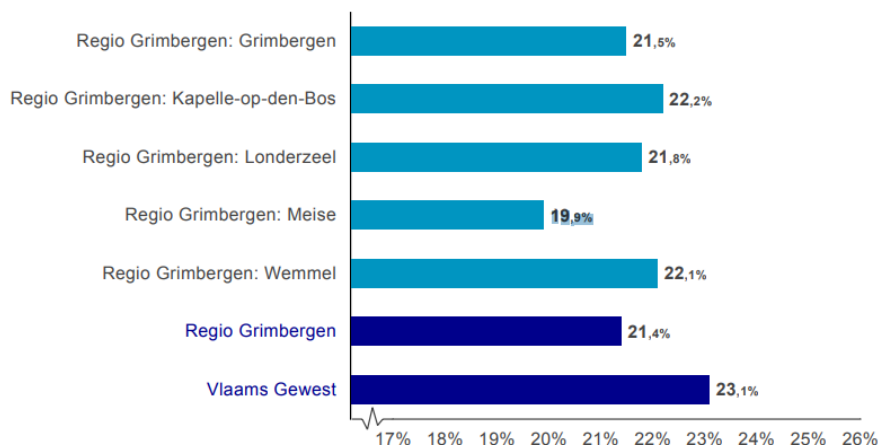
Als we bekijken in welke mate inwoners van de verschillende gemeenten contact hebben met de burens, dan geven 21 à 23 % van de inwoners aan dat dit zeer laag is, met als uitschieter Wemmel, waar 29% van de inwoners aangeeft weinig of geen contact te hebben met de burens.

Gekoppeld aan een evolutie naar steeds kleinere gezinnen, resulteert dit in beperkte zorgnetwerken rond de PZON. Evolutie naar een meer buurtgerichte zorg, in samenwerking met lokale besturen, kan een antwoord bieden.

Onderbenutting van tandartsbezoeken als graadmeter voor kansarmoede

In het werkingsgebied van ELZ Regio Grimbergen ging **21,4%** van de inwoners de laatste 3 jaar niet naar een tandarts. Dit aandeel is lager dan gemiddeld genomen in het Vlaams Gewest.

Grafiek 16 | Geen tandartsbezoek tijdens de laatste drie jaar, % t.o.v. personen in de ziekteverzekering (2018)

Bron: InterMutualistisch Agentschap | provincies.incijfers.be

4 VOORSCHOOLSE VOORZIENINGEN EN ONDERWIJS

Voorschoolse voorzieningen

opvangplaatsen B&P - eerstelijnszones		
	(toestand 31/12/jaar-1) [aantal] [2022] (¹)	per 100 kinderen 0-2 jaar (toestand 31/12/jaar-1) [per 100] [2021] (²)
AMALO	1.195	38,9
BraViO	1.439	40,1
Bruzel	6.329	?
Demerland	1.248	45,9
Leuven	2.244	72,4
Leuven Noord	1.017	48,6
Leuven Zuid	1.308	46,2
Pajottenland	1.213	38,4
Regio Grimbergen	1.183	38,3
Zennevallei	1.504	34,5
Zuidoost Hagela...	1.276	45,5

In het werkingsgebied van ELZ Regio Grimbergen zijn er **1.252 plaatsen** in de kinderopvang voor baby's en peuters. Dit betekent dat er voor **38,3%** van de 0-2 jarigen een opvangplaats beschikbaar is. Het kinderopvangaanbod (aantal opvangplaatsen per 100 0-2 jarigen) voor baby's en peuters ligt lager in ELZ Regio Grimbergen dan gemiddeld in het Vlaams Gewest.

Hiermee hebben we na ELZ Zennevallei minst aantal kinderopvangplaatsen (0-2 jaar) in Vlaams-Brabant.

Tabel 18 | Aanbod kinderopvang voor baby's en peuters (2021, zie voetnoot 1)

	opvangplaatsen B&P (toestand 31/12/jaar-1) [aantal]	opvangplaatsen B&P per 100 kinderen 0-2 jaar (toestand 31/12/jaar-1) [per 100]	opvangplaatsen B&P met inkomenstarief (t.o.v. opvangplaatsen voor B&P) (toestand 31/12/jaar-1) [%]
Grimbergen	423	32,1	68,6
Kapelle-op-den-Bos	141	50,2	28,4
Londerzeel	250	47,2	78,4
Meise	209	37,2	85,6
Wemmel	229	40,7	68,6
Regio Grimbergen	1.252	38,5	68,8
Vlaams Gewest	87.856	45,1	76,7

Bron: Opgroeien | provincies.incijfers.be

Qua kinderopvangplaatsen voor 0-2 jaar is er in Grimbergen een significant lager aanbod (32%) tov de andere gemeenten. Deze trend zien we ook wanneer we naar het aandeel kinderen (max 3 jaar) kijken die de voorbije drie jaren minstens 1 dag gebruik maakte van de formele kinderopvang. 47,2% van de Grimbergse baby's en peuters ging naar een formele kinderopvang. Dit aantal ligt beduidend lager dan het gebruik in de provincie Vlaams-Brabant, 61% (Opgroeien, 2021).

Gewoon Basis Onderwijs

In het werkingsgebied van ELZ Regio Grimbergen wonen **10.009** kinderen die gewoon basisonderwijs volgen. Dit is inclusief het Franstalig onderwijs in de faciliteitengemeente Wemmel. Voor de risico-indicatoren wordt dit Franstalig onderwijs niet meegenomen. **14,4%** van de leerlingen in het gewoon basisonderwijs heeft een laag opgeleide moeder. Dit aandeel is lager dan gemiddeld genomen in het Vlaams Gewest.

34,4% van de kinderen gewoon basisonderwijs ontvangt een schooltoelage. Dit aandeel is in ELZ Regio Grimbergen lager dan gemiddeld in het Vlaams Gewest. 34,6% van de kinderen gewoon basisonderwijs spreekt thuis een andere taal dan het Nederlands. Dit aandeel ligt hoger dan gemiddeld in het Vlaams Gewest. **Het aandeel kinderen basisonderwijs met een andere taal dan het Nederlands als thuistaal stijgt in de ELZ Regio Grimbergen van 22,1% in 2012 naar 34,6% in 2020. De evolutie in het Vlaams Gewest is ook stijgend.**

Tabel 11 | Risicokenmerken leerlingen basisonderwijs naar woonplaats, aantal en % t.o.v. lln. BO (2020)

	leerlingen gewoon basisonderwijs [aantal]	leerlingen basisonderwijs met een laag opgeleide moeder (t.o.v. lln. BO) [%]	leerlingen basisonderwijs die een schooltoelage ontvangen (t.o.v. lln. BO) [%]	leerlingen basisonderwijs die thuis geen Nederlands spreken (t.o.v. lln. BO) [%]
Grimbergen	3.560	16,5	38,7	43,7
Kapelle-op-den-Bos	944	17,9	31,9	18,6
Londerzeel	1.942	10,7	29,1	18,4
Meise	1.973	11,9	31,9	30,7
Wemmel	1.590	15,9	36,8	59,6
Regio Grimbergen	10.009	14,4	34,4	34,6
Vlaams Gewest	665.679	20,0	38,4	20,5

Bron: Departement Onderwijs en Vorming van de Vlaamse Gemeenschap | provincies.incijfers.be

Hieronder brengen we het percentage indicatorleerlingen op gemeente- en wijkniveau in kaart voor kinderen in het basis onderwijs in het schooljaar 2021-2022. Indicatorleerlingen zijn kinderen uit gezinnen die in het lopende of vorige schooljaar een schooltoelage ontvingen, ofwel kinderen waarvan de moeder geen diploma/getuigschrift secundair onderwijs heeft, ofwel kinderen die thuis een andere taal dan het Nederlands spreken. Er worden bij de inschrijvingen in de scholen rekening gehouden met aantal indicatorleerlingen op voldoende sociale mix te garanderen.

In Grimbergen wonen 3.603 kinderen die naar het gewoon basisonderwijs (GBO) gaan. 16,9% van die kinderen heeft een laag opgeleide moeder, 41,5% van die kinderen ontvangt een schooltoelage en 45,9% van die kinderen spreekt thuis een andere taal dan het Nederlands. In Grimbergen zijn er 36,8% indicatorleerlingen in het GBO. In de wijken Borgt (78%) en Strombeek-Bever (55%) wonen meer indicatorleerlingen.

In Wemmel wonen 1.648 kinderen die naar het gewoon basisonderwijs (GBO) gaan in 2021-2022. 19,0% van die kinderen heeft een laag opgeleide moeder, 37,9% van die kinderen ontvangt een schooltoelage en 63,4% van die kinderen spreekt thuis een andere taal dan het Nederlands. In Wemmel zijn er 43,6% indicatorleerlingen. De wijken Sint-Engelbertus (54%) en Romeinse Steenweg (65%) hebben significant hoger aantal indicatorleerlingen in populatie van aantal kinderen in het GBO.

In Kapelle-op-den-Bos wonen 922 kinderen die naar het gewoon basisonderwijs (GBO) gaan. 17,7% van die kinderen heeft een laag opgeleide moeder, 30,2% van die kinderen ontvangt een schooltoelage en 19,2% van die kinderen spreekt thuis een andere taal dan het Nederlands. In Kapelle-op-den-Bos zijn er 35,2% indicatorleerlingen. Ook hier heeft Kapelle-Oost (39%) en Oxdonk (55%) het meeste aantal indicatorleerlingen.

In Meise wonen 1.993 kinderen die naar het gewoon basisonderwijs (GBO) gaan. 11,8% van die kinderen heeft een laag opgeleide moeder, 32,5% van die kinderen ontvangt een schooltoelage en 31,7% van die kinderen spreekt thuis een andere taal dan het Nederlands. In Meise zijn er 36,0% indicatorleerlingen. Wolvertem (53%) en Oppem (43%) hebben meeste indicatorleerlingen.

In Londerzeel wonen 1.908 kinderen die naar het gewoon basisonderwijs (GBO) gaan. 11,6% van die kinderen heeft een laag opgeleide moeder, 29,5% van die kinderen ontvangt een schooltoelage en 19,0% van die kinderen spreekt thuis een andere taal dan het Nederlands. In Londerzeel zijn er 33,4% indicatorleerlingen. 41,8% van leerlingen in GBO is in Londerzeel Zuid een indicatorleerling.

Secundair onderwijs

In het werkingsgebied van de ELZ wonen **5.388 leerlingen** die gewoon secundair onderwijs volgen. Hieronder bespreken we het aanbod van secundair onderwijs in de gemeenten. Aangezien niet iedere gemeente een gelijk aanbod secundair onderwijs heeft, kunnen de dynamieken in het secundair onderwijs sterk verschillen.

Aanbod secundair onderwijs en pendelstromen leerlingen

Londerzeel heeft twee secundaire scholen op het grondgebied. Kapelle-op-den-Bos en Grimbergen hebben één secundaire school. Wemmel heeft ook één secundaire school die een aanbod doet op vlak van drie studiegebieden: sport, gastronomie en toerisme. Van de 502 leerlingen secundair onderwijs wonend in Wemmel, gaan 30 naar school in de eigen gemeente. De 472 anderen, of **94,0%** van alle leerlingen secundair onderwijs stromen uit naar een secundaire school in een andere gemeente. De tien gemeenten waar de meeste leerlingen secundair onderwijs, wonend in Wemmel, naar school gaan zijn, in aflopende volgorde: Merchtem (129 of 25,7 %), Brussel (116 of 23,1 %), Jette (59 of 11,8 %), Wemmel (30 of 6,0 %), Asse (25 of 5,0 %), Grimbergen (22 of 4,4 %), Vilvoorde (18 of 3,6 %), Dilbeek (13 of 2,6 %), Anderlecht (12 of 2,4 %), Kapelle-op-den-Bos (10 of 2,0 %).

Meise heeft geen secundaire school op haar grondgebied, waardoor er ook grote pendeluitstroom van studenten vanuit Meise naar de omliggende gemeenten is. De tien gemeenten waar de meeste leerlingen secundair onderwijs, wonend in Meise, naar school gaan zijn, in aflopende volgorde: Londerzeel (258 of 22,2 %), Kapelle-op-den-Bos (258 of 22,2 %), Brussel (174 of 15,0 %), Merchtem (165 of 14,2 %), Grimbergen (76 of 6,5 %), Vilvoorde (56 of 4,8 %), Wemmel (27 of 2,3 %), Mechelen (26 of 2,2 %), Opwijk (13 of 1,1 %), Jette (12 of 1,0 %).

Vanuit de lokale besturen komt er het signaal dat er een tekort dreigt aan voldoende plaatsen in de B-stroom voor jongeren die extra ondersteuning nodig hebben bij de start van het secundair onderwijs.

Risicokenmerken

De risicokenmerken worden berekend voor de leerlingen in het gewoon secundair onderwijs, inclusief het gewoon deeltijds beroepsonderwijs, maar zonder de leerlingen in het Franstalig onderwijs in Vlaanderen (in de faciliteitengemeente). **14,6%** van die leerlingen heeft een laag opgeleide moeder. Dit aandeel is lager dan gemiddeld genomen in het Vlaams Gewest. **30,2%** van de leerlingen gewoon secundair onderwijs ontvangt een schooltoelage. Dit aandeel is in de ELZ Regio Grimbergen lager dan gemiddeld in het Vlaams Gewest. **25,2%** van de leerlingen gewoon secundair onderwijs gebruikt als thuistaal een andere taal dan het Nederlands. Dit aandeel ligt hoger dan gemiddeld in het Vlaamse Gewest.

Tabel 12 | Risicokenmerken leerlingen secundair onderwijs naar woonplaats, aantal en % t.o.v. lln. SO (2020)

	leerlingen gewoon voltijds SO [aantal]	leerlingen secundair onderwijs met een laag opgeleide moeder (t.o.v. lln. SO) [%]	leerlingen secundair onderwijs die een schooltoelage ontvangen (t.o.v. lln. SO) [%]	leerlingen secundair onderwijs die thuis geen Nederlands spreken (t.o.v. lln. SO) [%]
Grimbergen	1.980	15,8	31,5	31,8
Kapelle-op-den-Bos	610	16,3	29,6	11,3
Londerzeel	1.222	11,9	28,7	11,1
Meise	1.108	13,2	29,7	26,2
Wemmel	468	17,3	30,5	50,1
Regio Grimbergen	5.388	14,6	30,2	25,2
Vlaams Gewest	412.900	22,3	39,9	16,7

Bron: Departement Onderwijs en Vorming van de Vlaamse Gemeenschap | provincies.incijfers.be

In Grimbergen wonen 2.030 kinderen die naar het gewoon voltijds secundair onderwijs (GVSO) gaan. 15,8% van die kinderen heeft een laag opgeleide moeder, 31,5% van die kinderen ontvangt een schooltoelage en 33,1% van die kinderen spreekt thuis een andere taal dan het Nederlands. In Grimbergen zijn er **36,8%** indicatorleerlingen. De Borgt (58%) en Strombeek-Bever (59%) hebben een hoger aantal indicatorleerlingen.

In Wemmel wonen 481 kinderen die naar het gewoon voltijds secundair onderwijs (GVSO) gaan. 15,2% van die kinderen heeft een laag opgeleide moeder, 32,4% van die kinderen ontvangt een schooltoelage en 51,4% van die kinderen spreekt thuis een andere taal dan het Nederlands. In Wemmel zijn er **38,0%** indicatorleerlingen.

In Kapelle-op-den-Bos wonen 628 kinderen die naar het gewoon voltijds secundair onderwijs (GVSO) gaan. 15,1% van die kinderen heeft een laag opgeleide moeder, 30,6% van die kinderen ontvangt een schooltoelage en 11,9% van die kinderen spreekt thuis een andere taal dan het Nederlands. In Kapelle-op-den-Bos zijn er **34,7%** indicatorleerlingen tov alle leerlingen secundair onderwijs. In Kapelle-Oost (38%) zijn en Oxdonk (60%) bevinden zich het meeste aantal indicatorleerlingen in het secundair onderwijs.

In Londerzeel wonen 1.268 kinderen die naar het gewoon voltijds secundair onderwijs (GVSO) gaan. 10,6% van die kinderen heeft een laag opgeleide moeder, 30,8% van die kinderen ontvangt een schooltoelage en 11,4% van die kinderen spreekt thuis een andere taal dan het Nederlands. In Londerzeel zijn er **34,1%** indicatorleerlingen. 38% van de studenten in GVSO in Londerzeel-Zuid is een indicatorleerling.

In Meise wonen 1.117 kinderen die naar het gewoon voltijds secundair onderwijs (GVSO) gaan. 13,0% van die kinderen heeft een laag opgeleide moeder, 28,2% van die kinderen ontvangt een schooltoelage en 25,7% van die kinderen spreekt thuis een andere taal dan het Nederlands. In Meise zijn er **32,7%** indicatorleerlingen. Ook hier heeft Oppem (57%) en Wolvertem (48%) meeste indicatorleerlingen.

Vroegtijdige schoolverlaters

In het werkingsgebied van ELZ Regio Grimbergen waren er 65 vroegtijdige schoolverlaters in 2019. Dit betekent dat 8,0% van de schoolverlaters geen diploma of getuigschrift behaalt van het secundair onderwijs. Dit aandeel is lager dan het aandeel in het Vlaams Gewest.

Tabel 13 | Vroegtijdige schoolverlaters, aantal en % t.o.v. alle schoolverlaters (2019)

	vroegtijdige schoolverlaters [aantal]	vroegtijdige schoolverlaters (t.o.v. schoolverlaters) [%]
Grimbergen	21	7,7
Kapelle-op-den-Bos	6	6,7
Londerzeel	15	7,8
Meise	13	6,7
Wemmel	10	15,6
Regio Grimbergen	65	8,0
Vlaams Gewest	7.524	11,8

Bron: Departement Onderwijs en Vorming van de Vlaamse Gemeenschap | provincies.incijfers.be

Het tekort aan kinderopvangplaatsen in combinatie met de cijfers van de indicatorleerlingen tonen aan dat toegankelijke, begrijpbare en nabije zorg in combinatie met zorggeletterdheid zal belangrijk zijn in het uitwerken van een goede communicatie tussen PZON en zorgaanbieder.

5 GEZONDHEID EN ZORG

Gezondheidstoestand

Personen met chronische ziekte, diabetes, handicap en BEL-score

Tabel 14 | Gezondheidstoestand

	statuut chronische aandoeningen (t.o.v. personen in de ziekteverzekering) [%] [2018]	prevalentie diabetes per 1.000 personen in de ziekteverzekering [‰] [2018]	gemiddelde BEL-score gezinszorg 65+ [bel_score] [2020]	erkend door DG personen met een handicap (t.o.v. inwoners 18+) [per 1.000] [2021]
Grimbergen	10,3	55	26,8	34,19
Kapelle-op-den-Bos	10,3	58	27,4	39,42
Londerzeel	9,7	48	27,4	47,65
Meise	9,8	49	28,6	33,36
Wemmel	9,0	54	30,4	36,21
Regio Grimbergen	9,9	53	-	37,35
Vlaams Gewest	11,3	56	28,3	62,08

Speciale waarden: - Geen waarde

Bron: InterMutualistisch Agentschap | provincies.incijfers.be
Agentschap Zorg en Gezondheid - Vesta systeem van elektronische gegevensuitwisseling
FOD Sociale Zekerheid, Directie-generaal Personen met een handicap | provincies.incijfers.be

Het aantal inwoners met een chronisch statuut in de vijf gemeenten ligt lager dan het Vlaams gewest.

Kapelle-op-den-Bos heeft hogere prevalentie van diabetes/suikerziekte dan het Vlaams Gewest.

De gemiddelde BEL-score gezinszorg ligt hoog in Wemmel en Meise.

In Londerzeel zijn er beduidend meer erkenningen door DG voor personen met een handicap dan in de rest van de ELZ.

Personen met dementie

Volgens de prevalentiecijfers van het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen, wonen er in de gemeente Meise, Kapelle-op-den-Bos en Londerzeel meer mensen met dementie en stijgt de kans beduidend meer tegen 2035 obv het risicomodel Alzheimer Europe. Meise heeft 365 inwoners met dementie in 2018 en 559 in 2035. Dat is een stijging met 53,2 %. Kapelle-op-den-Bos heeft 188 inwoners met dementie in 2018 en 288 in 2035. Dat is een stijging met 53,2%. In Londerzeel heeft 354 personen met dementie, tegen 2035 stijgt dit 43,2% naar 507 personen met dementie. Niet verwonderlijk zijn dit de gemeenten waar de vergrijzingscijfers op dit moment het hoogst liggen. Grimbergen (791 in 2018 en 1097 in 2035) en Wemmel (351 in 2018 en 458 in 2035) hebben lagere cijfers wat betreft dementie.

Arbeidsongeschiktheid en invaliditeit (20-64 jarigen, exclusief pensioen)

We spreken van langdurige arbeidsongeschiktheid wanneer werknemers minimaal 120 dagen afwezig zijn en arbeidsongeschiktheidsuitkering ontvangen. Mensen met een invaliditeitsuitkering zijn langer dan 1 jaar afwezig op het werk door gezondheidsproblemen. Voornamelijk in Grimbergen liggen de cijfers arbeidsongeschiktheid en invaliditeit hoger.

Psychische problemen en musculoskeletale aandoeningen zijn de belangrijkste oorzaken van arbeidsongeschiktheid volgens studies van het RIZIV.

Sociale rechten - 2018 - Gemeenten [5]

	Langdurige arbeidsongeschiktheidsuitkering	Invaliditeitsuitkering
Gemeente Grimbergen	2,72	5,55
Gemeente Kapelle-op-den-Bos	2,53	4,91
Gemeente Londerzeel	2,45	4,88
Gemeente Meise	2,37	4,71
Gemeente Wemmel	2,44	4,98
Gewest Vlaams Gewest	3,17	6,12

Eenheid: percentage

Bron: <http://www.ima-aim.be>

Overgewicht (incl obesitas) bij peuters (2021)

Als we de cijfers vergelijken van Kind & Gezin over het gewicht van peuters, dan stellen we vast dat het aantal peuters met overgewicht algemeen hoger ligt in de Brusselse Rand (10,9 %) ten opzichte van Vlaams-Brabant (9,7%). Het overgewicht bij peuters ligt vooral hoog in de gemeente Meise (14,5%).

Vlaams gemiddelde	9,7%
Gemiddelde Vlaams- Brabant	9,1%
Gemiddelde Brusselse rand	10,9%
Grimbergen	9,3%
Kapelle-op-den-Bos	9,0%
Londerzeel	9,8%
Meise	14,5%
Wemmel	9,8%

Overgewicht bij kinderen/jongeren (2-17 jarigen) (2021)

Bij kinderen en jongeren tussen 2 en 17 jaar zien we ook dat obesitas en overgewicht een gezondheidsprobleem vormt voornamelijk in de gemeenten Grimbergen, Meise en Wemmel.

	Obesitas	Overgewicht
Vlaanderen	3,3%	11,11%
Grimbergen	3,6%	10,9%
Kapelle-op-den-Bos	1,4%	9,6%
Londerzeel	2,8%	11,2%
Meise	3,5%	9,5%
Wemmel	3,4%	10,4%

Overgewicht en obesitas zijn multifactoriële gezondheidsproblemen. Kansarmoede, omgevingskenmerken en herkomst spelen een rol. Preventieve acties rondom gezond gewicht, gezonde voeding en mondzorg kunnen een meerwaarde zijn binnen onze ELZ om deze potentieel kwetsbare kinderen/jongeren op vlak van gezondheid te ondersteunen.

Bevolkingsonderzoeken

Op niveau van ELZ kan de dekkingsgraad van de bevolkingsonderzoeken nog beter gestimuleerd worden. Vooral Grimbergen en Wemmel hebben nog extra inspanningen nodig om dekkingsgraden op te krikken.

Tabel 15 | Totale dekkingsgraad bevolkingsonderzoeken kankerscreening (2020)

	totale dekkingsgraad borstkankerscreening (t.o.v. vrouwen 50- 69 jaar)	totale dekkingsgraad baarmoederhalskankerscreening (t.o.v. vrouwen 25-64 jaar)	totale dekkingsgraad darmkankerscreening (t.o.v. 51-74 jaar)
Grimbergen	58,7	62,9	54,8
Kapelle-op-den-Bos	61,7	61,2	63,6
Londerzeel	60,6	63,7	63,1
Meise	61,7	64,1	60,8
Wemmel	54,1	64,8	48,8
Regio Grimbergen	59,3	63,4	57,6
Vlaams Gewest	61,6	62,6	63,5

Bron: Centrum voor Kankeropsporing vzw, Stichting Kankerregister | provincies.incijfers.be

Verhouding vraag en aanbod (preventieve) gezondheidsvoorzieningen en mantelzorg

ELZ regio Grimbergen kent een historische achterstand op het vlak van (preventieve) zorg- en welzijnsaanbod. Die achterstand manifesteert zich in verschillende delen van de welzijns- en gezondheidszorgsector en over diverse zorgvormen binnen die sectoren.

Verskillende initiatieven, zowel vanuit het Vlaamse als het Regionale niveau, moesten in de voorbije jaren bijdragen aan het wegwerken van de tekorten.

Helaas zijn er nog steeds een aantal sectoren waarin de inhaaloperatie nog onvoldoende is ingezet: het algemeen welzijnswerk, de bijzondere jeugdbijstand en de centra voor kinderzorg en gezinsondersteuning, de sector personen met een handicap en de geestelijke gezondheidszorg.

Ook in de ouderenzorg is het aantal bestaande assistentiewoningen beperkt. In de thuiszorg is het aantal diensten gezinszorg heel beperkt.

Gezinszorg

Bij de cliënten van 65 jaar of ouder wordt gemiddeld genomen **5,3 uren** gezinszorg per jaar gepresteerd. Dat aantal is in het werkingsgebied van ELZ Regio Grimbergen lager dan gemiddeld in het Vlaams Gewest. Wanneer we de gepresteerde uren bij de 80-plussers bekijken (t.o.v. alle 80-plussers in het gebied), dan stellen we vast dat er in ELZ Regio Grimbergen gemiddeld **12,4 uren** gezinszorg per jaar worden gepresteerd. Dit aantal is lager dan gemiddeld in het Vlaams Gewest. We zien dat de realisatiegraad in gezinszorg tov van andere ELZ in Vlaams-Brabant erg laag is met 36,9%. De realisatiegraad drukt het aantal

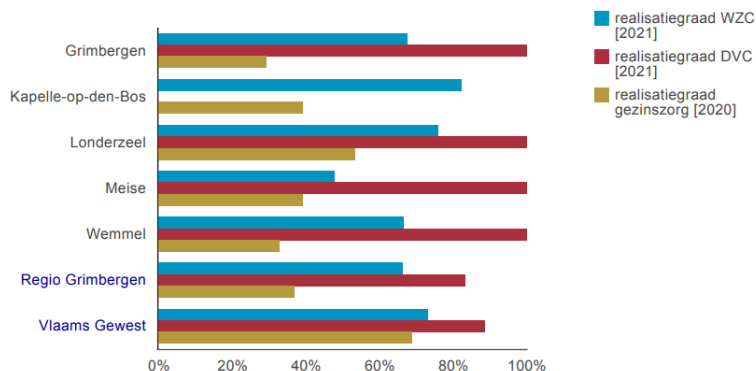
gepresteerde uren uit in de gezinszorg tov van het aantal uren die nodig zouden zijn volgens de leeftijdsstructuur.

	gepresteerde uren GZ bij 65+ jaar per inwoner 65+ jaar [ratio]	gepresteerde uren GZ bij 80+ jaar per inwoner 80+ jaar [ratio]	realisatiegraad gezinszorg [%]
Druivenstreek	4,1	10,2	28,9
BraViO	4,7	10,2	34,2
Regio Grimbergen	5,3	12,4	36,9
Zennevallei	6,2	15,0	43,7
Leuven Zuid	6,7	16,0	50,1
Pajottenland	8,0	18,6	56,6
AMALO	8,2	19,6	59,7
Leuven Noord	9,2	23,5	65,0
Vlaams Gewest	9,3	21,7	68,9
Herkenrode	10,4	26,4	78,1
Zuidoost Hageland	11,7	27,1	90,1
Demerland	11,7	28,4	87,6
Leuven	12,3	25,9	89,0

Bron: Agentschap Zorg en Gezondheid - Vesta systeem van elektronische gegevensuitwisseling

Binnen het zorgaanbod voor ouderen: LDC, WZC en DVC zijn er ook enkele opmerkelijke vaststellingen te maken als we naar de realisatiegraad van dit aanbod kijken in onderstaande grafiek. De realisatiegraad is de huidige capaciteit t.o.v. het programma, capaciteit die nodig zullen zijn binnen 5 jaar. Volgens de bevolkingsprognose

Grafiek 10 | Realisatiegraad van het zorgaanbod voor ouderen

Bron: Agentschap Zorg en Gezondheid | provincies.incijfers.be, Agentschap Zorg en Gezondheid - Vesta systeem van elektronische gegevensuitwisseling

De realisatiegraad voor WZC ligt het laagst in Meise (47%).

Kapelle-op-den-Bos heeft geen dagvoorzieningcentra.

In Wemmel en Grimbergen ligt de realisatiegraad gezinszorg lager dan in de rest van de ELZ.

ELZ regio Grimbergen heeft de laagste realisatiegraad (66,4%) binnen de WZC in de provincie Vlaams-Brabant. In ELZ hebben Grimbergen, Meise en Wemmel een lokaal dienstencentrum (LDC). Londerzeel en Kapelle-op-den-Bos hebben geen LDC.

We spreken van een huisartsarme gemeente, met in 2026 maar liefst een tekort van 80% aan huisartsen op het grondgebied.

Indicatie aantal tandartsen in ELZ

Volgens TELZ (tandartsen in Eerstelijnszones) een samenwerking tussen het Verbond der Vlaamse Tandartsen (VVT) en Vlaamse Beroepsvereniging Tandartsen (VBT), zijn er 42 tandartsen actief in de ELZ regio Grimbergen.

De onderstaande tabel geeft slechts een **indicatie** van het totaal aantal tandartsen werkzaam in de ELZ regio Grimbergen, aangezien niet alle tandartsen in ELZ aangesloten zijn bij deze Vlaamse beroepsverenigingen.

ELZ	Aantal tandartsen
Eerstelijnszone Regio Grimbergen	42
1780	4
1840	9
1850	10
1851	2
1852	1
1853	4
1860	7
1861	2
1880	3
Grand Total	42

Huisarts- en tandartsbezoeken

De huisartsenbezoeken in de gemeente Wemmel, Meise en Grimbergen liggen beduidend lager dan het Vlaams gemiddelde en gemiddelde Vlaams-Brabant. Ook het aantal inwoners die die in de voorbije 3 jaar niet naar de tandarts ging, ligt hoger dan het gemiddelde in de provincie Vlaams-Brabant. Evenwel kunnen deze cijfers vertekend zijn door gevolgen van de coronapandemie in 2019-2020.

Zorggebruik - Gemeenten [5]

	Geen tandartsbezoek [2020]	Preventieve mondzorg [2020]	Huisartscontact [2019]	Globaal medisch dossier [2019]
Gemeente Grimbergen	23,1	37,0	79	70,3
Gemeente Londerzeel	23,2	37,7	84	74,7
Gemeente Kapelle-op-den-Bos	23,0	45,3	87	84,4
Gemeente Meise	22,1	38,0	80	74,6
Gemeente Wemmel	23,9	35,2	69	63,8
Gewest Vlaams Gewest	24,3	39,2	85	83,9
Provincie Vlaams-Brabant	22,9	39,1	82	78,4

Eenheid: percentage

Bron: <http://www.ima-aim.be>

Kolom 1: Aandeel rechthebbenden met geen enkel tandartscontact in voorbije 3 kalenderjaren (x-3)

Zorgbudgetten Vlaamse Sociale Bescherming

In ELZ Regio Grimbergen worden 1.673 zorgbudgetten toegekend in een mantel- en thuiszorgsituatie. 1.157 zorgbudgetten worden automatisch toegekend omwille van zorg in

een residentiële setting. 2.339 zorgbudgetten (thuiszorg en residentiële zorg samen) worden toegekend aan 65-plussers. Dit betekent dat **11,3%** van de 65-plussers een zorgbudget krijgt. Dit aandeel is in ELZ Regio Grimbergen lager dan gemiddeld in het Vlaams Gewest. 643 ouderen, of 3,1% van de 65-plussers krijgen bovenop een zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden ook een zorgbudget voor ouderen. Dit aandeel is lager dan gemiddeld genomen in het Vlaams Gewest. De vraag is of dit toe te schrijven is aan de onderbenutting van de sociale rechten in de regio, in combinatie met het laag percentage aan contact met burens en zorgaanbieders, en of dit specifieke bijkomende aandacht zal vergen.

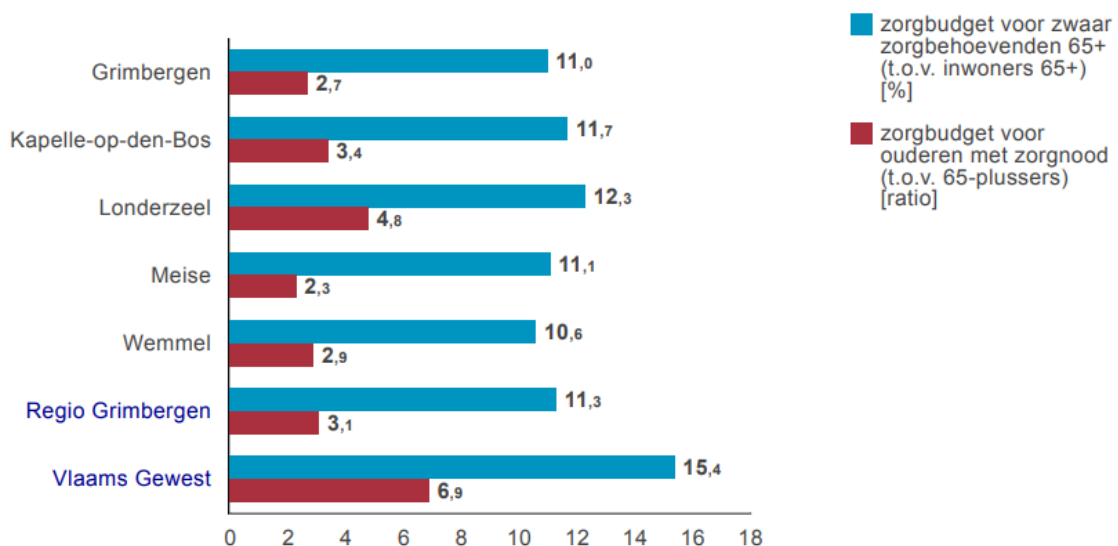
Tabel 19 | Zorgbudgetten (2021)

	zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden in de mantel- en thuiszorg	zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden in de residentiële zorg	zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden 65+	zorgbudget voor ouderen
Grimbergen	530	478	814	197
Kapelle-op-den-Bos	168	113	237	68
Londerzeel	350	220	483	189
Meise	378	170	456	93
Wemmel	247	176	349	96
Regio Grimbergen	1.673	1.157	2.339	643
Vlaams Gewest	189.500	76.200	211.662	94.607

Bron: Vlaamse Sociale Bescherming | provincies.incijfers.be

Directie-generaal Personen met een handicap & Vlaamse Sociale Bescherming | provincies.incijfers.be

Grafiek 12 | Zorgbudgetten, % t.o.v. inwoners 65+ (2021)

Samenwerkingsinitiatieven

Geïntegreerd Breed Onthaal werd de laatste jaren onder trekkerschap van de Welzijnskoepel West-Brabant verder uitgebouwd om op casus en organisatie niveau sociale onderbescherming aan te pakken met drie kernpartners (OCMW, CAW en Mutualiteiten). De Welzijnskoepel biedt ondersteuning aan de lokale besturen over de gemeentegrenzen heen.

In de ELZ zijn er vier beroepskringen (huisartsen, apothekers, kinesisten, psychologen) actief en logopedisten zijn in opstartende fase.

De laatste jaren zijn er in de regio 'Huizen van het Kind' opgericht, maar staat nog in de kinderschoenen. Verdere ondersteuning vanuit de ELZ kan geboden worden om de Huizen van het Kind verder uit te bouwen.

Yuneco en SaVHA zijn actieve samenwerkingsverbanden in de geestelijke gezondheidszorg, respectievelijk voor jongeren en volwassenen.

In 2021 ging een intergemeentelijke samenwerking in ELZ regio Grimbergen van start met gezondheidspreventie als doel.

Deze initiatieven zijn vaak fragmentair, gericht naar professionelen en hielden te weinig rekening met perspectief van de PZON, mantelzorgers en bij uitbreiding alle niet-professionelen.